

Iz zgodovine novoletnega voščila

Na novega leta dan je običaj, da si voščimo iz vsega srca srečo in si poklanjamo v podkrepitev tega tudi različna majhna darila. Manj znano pa je, da pripade na ta dan mladini posebno važen posel. Pri vseh narodih na zemlji velja namreč vse, kar je mlado in majhno, za posebno srečonosno. Zato je seveda hotel ves svet sprejeti prvo voščilo za Novo leto od otroka. Kdor je drugemu voščil z lepo na pamet naučeno pesemco Novo leto, je bil svečano pogoščen in obdarjen z darili. Ni pa bilo zadosti, da je svoje voščilo samo povedal; vsak otrok je bil ponosen, če je pesemco lahko tudi napisal na lep kosček papirja in verze okrasil z lepimi srečonosnimi znamenji: z rožnatimi pujski, podkvami, štiriperesnimi detljicami, z dimnikarji, gobami-mušnicami in drugimi sličicami. Ljudje so zbirali te voščilne liste in še danes jih lahko vidimo v muzejih in zbirkah. Tu najdemo te pisane lističe celo iz srednjega veka. Tedanji mladi pisavci takrat niti malo niso mislili, da bodo njihova delca po tolikih letih tako upoštevana.

Ker pa ni znal takrat vsak lepo pisati in slikati, je prišel neki dunajski starinar na misel, da bi dal taka novoletna voščila tiskati in slikati. Napravil je res gorostasno kupčijo, da se je kar trlo ljudi v njegovi trgovini. Mestna straža je imela nekaj dni pred Novim letom dovolj dela, da je urejevala promet pred njegovo prodajalno, kajti vsem meščanom so tolikanj ugajali ti okusni voščilni listki, ki so bili tudi umetniško okrašeni, posuti z zlatimi in barvastimi lesketajočimi se zrci in le-

po in okusno poslikani. Bili so to predhodniki naše današnje novoletne razglednice.

Sedaj vam hočem še povedati, kako voščijo ponekod srečo za Novo leto. Na Gornjem Štajerskem oprezajo na novoletno jutro v vežah s šibami v rokah (kakor pri nas na tepežni dan). Če pride kdo mimo, skočijo iz veže na vsakega mimoidočega, zraven pa povedo kakšno pesemco. Za to voščilo pričakuje deček zvenečega plačila, v nasprotnem slučaju se pa dobrodošlica ne izpolni. V Nemčiji je običajno na ta dan metanje koles. Kolo velja namreč za znak vedno naprej se pomikajočega časa. Ta dan se splazijo srečovoščilci pred hišna vrata, potrkajo, jih odpro ter vržejo v vežo ali na hodnik iz pečenega testa spleteno kolo; nato pa zbeže. Če se kdo ni pravočasno skril za hišni ogel, ga sicer pogostijo in obdario, toda tudi pošteno ozmerjajo in zasmejujejo, ker je bil tako neroden. Na Holandskem poklanjajo pozlačene pogache iz zelišč, kar naj pomeni, da naj bosta vse leto denar in zlato pri hiši. V Angliji dajejo rokavice ali namesto teh denar, kar se imenuje *glovemoney* = rokavični denar; s tem hočejo reči: drži svoje roke vedno čiste (ne bodi krivičen!). Originalna so bila voščila, ki jih je cesar Friderik Veliki (1712—1786) pošiljal svojim častnikom: »Njegovo Veličanstvo čestita vsem gospodom oficirjem k Novemu letu. Tisti, ki niso taki, kakršni bi morali biti, naj se v novem letu poboljšajo.«

(Opomba urednika: Prav tako čestita za novo leto vsem ljubim Zvončkarjem tudi gospod Doropoljski.)